

Tagores erkjennelse av livet og Selvet

av
Bjørn Pettersen

(Tale holdt i anledning Rabindranath Tagores 150. fødselsdagsfest den 8. mai 2011 ved Robindrosenteret, Marienlyst skoles auditorium, Oslo)

Kjære venner,

Rabindranath Tagore var en stor dikter og en stor kunstner, men han var ikke bare en kunstner i vanlig forstand – han var også en ”livskunstner”, dvs. han kjente livets kunst og kunsten å leve.

Hva er ” livets kunst og kunsten å leve”? Livets store kunst er å vite hvordan man forener og harmoniserer sin begrensede, individuelle livssfære med den ubegrensede universelle livssfære, og derved i sannhet å være forent med alle vesener i visdom, kjærlighet og tjeneste.

En livskunstner er en sann livselsker da han både kommuniserer med Gud og samtidig utfører sine plikter til samfunnet og verden. For ham er øvelsen med å virkeliggjøre og stadfeste tilstedeværelsen av det grenseløse i alle ting det viktigste. Han vet at hver dag er en prosess for å overgi seg selv, for å ta bort alle hindringer til foreningen med det Høyeste Vesen og å strekke ut sin bevissthet om Det i hengivelse og tjeneste, i godhet og kjærlighet. En slik mann var Rabindranath Tagore.

Han kjente livets indre hemmeligheter, og hvordan den faktiske forbindelsen er mellom menneske og Gud og univers. Og viktigst av alt var at han ikke var en verdensfornektende mystiker som levde tilbaketrukket for å unngå kontakt med medmennesker og samfunn. Tvert imot var han så absolutt et medmenneske midt i samfunnet, og en sann livselsker som var rede til å møte og akseptere hva som helst livet måtte by på. Han visste også betydningen av å være praktisk og å tjene menneskeheten – hvordan man kan oversette det indre til det ytre – og hans medium var hans kunst gjennom skjønnhetens inspirasjon.

Han sier: *”Det er svært karakteristisk ved livet at det ikke er fullstendig i seg selv; det må komme ut. Dets sannhet er i forbindelsen mellom det indre og det ytre.”* Og videre sier han: *”Når et menneske føler sjelelivets rytmiske pulsering fra hele verden i sin egen sjel, da er det fritt.”*

Et av de viktigste karaktertrekkene ved en livskunstner er hans alltid positive holdning til den levende verden på grunnlag av hans dype forståelse av livets tosidige virkelighet. Denne tosidigheten eksisterer for vårt eget beste, og uten den ville det virkelig ikke ha vært noen skapelse i det hele tatt. Når en dikter skaper et dikt, åpenbarer og virkeliggjør han gradvis den navnløse og formløse ideen eller følelsen eller det ønsket som ligger dypt inne i hans bevissthet, og som presser på for å komme ut og realisere seg selv fullt ut i ord, rytmer, melodi og skjønnhet. Så også med Skapelsen til Gud. Hele Kosmos og alt liv har kommet ut fra Gud slik at Gud kan kjenne Seg Selv i livsglede og kjærlighet. Derfor er kjærligheten alt livs og all eksistens’ alfa og omega, som kan omforme og harmonisere alle ting.

Tagore sier: *"Ja, vår individuelle sjel har blitt atskilt fra den høyeste sjel, men dette har ikke skjedd ut fra fremmedgjørelse, men ut fra kjærlighetens fullstendigjørelse. Det er på grunn av dette at usannheter, lidelser og ondskap ikke er i stillstand; den menneskelige sjel kan utfordre dem, kan overvinne dem, kan til og med fullstendig transformere dem til ny kraft og skjønnhet."*

"... for kjærlighet er bevissthetens fullkommenhet. Vi elsker ikke fordi vi ikke forstår, eller rettere sagt, vi forstår ikke fordi vi ikke elsker. For kjærligheten er den endelige meningen til alt omkring oss. Den er ikke kun en følelse; den er sannhet; den er livsgleden som ligger til grunn for all skapelse."

"For kjærlighet er et mål i seg selv. Alt annet reiser spørsmålet "Hvorfor?" i vårt sinn, og vi krever en forklaring. Men når vi sier, "Jeg elsker," da er det ikke noe rom for "hvorfor"; det er det endelige svaret i seg selv."

"I kjærlighet forenes alle tilværelsens motsetninger og blir borte. Bare i kjærlighet er enhet og tosidighet ikke i uoverensstemmelse. Kjærlighet må være en og to på samme tid."

"Trelldom og frihet er ikke motstridende i kjærlighet. For kjærlighet er høyst fri og samtidig mest bundet. Hvis Gud var absolutt fri ville det ikke være noen skapelse. Det uendelige vesen har antatt for seg selv endelighetens mysterium. Og i ham som er kjærlighet, er det endelige og det uendelige blitt til en."

"I kjærlighet er følelsen av forskjell visket ut, og den menneskelige sjel oppfyller sitt formål i fullkommenhet, den overskrider sin egen begrensning og strekker seg ut over uendelighetens terskel. Derfor er kjærligheten den høyeste velsignelsen mennesket kan oppnå, for gjennom den alene vet det at det i sannhet er mer enn seg selv, og at det er ett med Altet."

"Bare han har oppnådd den endelige sannhet som vet at hele verden er en skapelse av livsglede."

Det er umulig å formidle slike tanker og følelser som Tagore gjør i sin skrijving og kunst, uten at han selv er det som vi kaller 'realisert'. Hva betyr det å være "realisert"? Når du har innsett, forstått og realisert din uatskillelighet med Gud, er du det vi kaller Selv-Realisert eller Guds-Realisert.

Tagore sier: *"Vår eksistens er meningsløs hvis vi aldri kan forvente å realisere den høyeste fullkommenheten som finnes."* Og videre sier han: *"(Gud) kan kjennes gjennom livsglede, gjennom kjærlighet. For livsglede er viten i sin fullstendighet, det er å vite med hele vårt vesen. Intellektet atskiller oss fra kunnskapsobjektene, men kjærligheten kjenner sitt objekt gjennom sammensmelting. Slik kunnskap er umiddelbar og tillater ingen tvil."*

Den realiserte er fullstendig fri fordi han snakker ut fra selve eksistensens kjerne, og tiltaler det nakne og naturlige menneskelige vesens universelle hjerte, fullkomment blottet for dogmer og ismer, kaster og trosbekjennelser, og en hvilken som helst form for nasjonale eller andre grenser. Til slutt skal jeg sitere den Selv-Realiserte livskunstneren Rabindranath Tagore som en stor elsker av menneskeheten:

...

Jeg gjentar at vi aldri kan få et sant perspektiv på mennesket hvis vi ikke har kjærlighet til det. Sivilisasjonen må dømmes og verdsettes, ikke ut fra hvor mye makt den har utviklet, men ut fra hvor mye den har utviklet og gitt uttrykk for, gjennom sine lover og institusjoner, kjærligheten til menneskeheten. Det første og siste spørsmålet den må besvare er, hvorvidt og i hvilken grad den anerkjenner mennesket mer som ånd enn som en maskin?”

Hjertlig takk!